REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 160. Brașov, Miercurĭ 19 Iulie (1 August). 1900.

Alianța israelită și România.

Pe lângă calamitățile, de carĭ are sĕ sufere România în urma crisei economice și financiare, este fără îndoială o mare plagă și cestiunea emigrării Evreilor. Și nu pentru-că de un timp încóce Evreii părăsesc țera în masse mai marĭ, deóre-ce în împrejurările actuale nu mai găsesc în ea terenul de esploatare de până acuma, ci pentru-că emigrarea, cum se face astădĭ, este în cea mai mare parte pusă la cale tot de Evrei, carĭ prin sgomotul ce-l fac împrejurul ei țîntesc a ațîța opiniunea publică europeană în contra României, sperând, că astfel le va succede de-a pune din nou la ordinea dilei cestiunea evreéscă în România.

Au avut dreptate foile de dincolo de Carpațĭ, carĭ încă de pe la începutul emigrărilor, ce se datéză acuma aprópe de un an, au vĕdut în afacerea acestor emigrărĭ vîrîtă mâna alianței israelite. Acum nu mai póte suferi îndoială, că așa este. Agenții alianței israelite au lucrat în România sub masca compătimirei pentru sórtea coreligionarilor, ca sĕ-i îndemne sĕ emigreze în masse mai marĭ, ca sĕ pótă scrie apoi prin foile ce stau la disposiția „alianței“, că étă cum fug Evreii din România mâncând pămêntul din causa ne mai pomenitelor „persecuțiunĭ barbare“, ce trebue sĕ le sufere acolo.

Și cum-că celor dela „Alianță“ nu lĭ-a fost și nu le este atât de sórtea celor câte-va mii de Evrei emigranțĭ, cât mai mult de efectul ce voesc sĕ-l producă în lume în defavorul României, o dovedesc destul de bătĕtor la ochĭ faptele întêmplate dilele acestea cu câte-va grupurĭ mai marĭ de emigranțĭ. După-ce filiala Alianței israelite din Viena, în apelul publicat în organul sĕu „Neue Freie Presse“ pentru ajutorarea „coreligionarilor nenorocițĭ“ din România a aruncat atâtea insulte asupra acestei țĕrĭ, — care numai prin ospitalitatea și prin natura indulgentă a poporațiunei sale a ajuns sĕ aibă adĭ pe capul ei calamitatea elementară a unei poporațiunĭ în partea ei covîrșitóre necultă de un pătrar de milion de Evrei, — acum când i-a venit rêndul sĕ ajute de fapt pe emigranțiĭ evrei „peste mĕsură persecutațĭ“, a refusat de a-le da ajutóre ca sĕ călĕtorésca mai departe dela Viena.

Ce s'a întêmplat mai departe, se scie. Cei 640 de Evrei emigranțĭ carĭ au trecut alaltăerĭ pe la gara din Brașov, fuseseră oprițĭ de poliția din Viena și retrimișĭ la Budapesta din motiv, că n'aveau mijlóce de ajuns pentru a călĕtori mai departe. Unde era alianța israelită? De ce nu i-a ajutat, de ce n'a făcut nimic pentru ei, ci i-a lăsat sĕ fiă trimișĭ îndĕrĕt cu tren separat?

De sigur, că motivul purtării pretinșilor protectorĭ ai jidovimei n'a fost altul, decât a produce încurcăturĭ în cestiunea emigrărilor și a face astfel sgomot cât mai mare, pentru a puté apoi mai ușor pescui în turbure.

Numai înainte cu dece dile „N. Freie Presse“ dicea într'un articul tendențios și fórte ostil Românilor, că prin emigrarea Evreilor „s'a sdruncinat și creditul moral și cultural al României“, și plângea sórtea acestei țĕrĭ, care tratéză pe Evreii sĕi ca „strĕinĭ“, că-i „torturéză“ până la sânge prin „legĭ escepționale dușmănóse“ și prin „prigonirĭ“ directe; da tot-odată a-se cunósce, că li-se refusă drepturile cetățenescĭ, că nu sunt aplicațĭ la lucrările publice și că, în urma curentului antisemit din țéră, muncitorii evrei nu capĕtă nicăirĭ de lucru. „Așa“, esclamă numita foiă, „aceștĭ proletarĭ gonițĭ de fóme și de desperare fug din patria lor *străbătând Europa ca nisce acusatorĭ muțĭ.*

Și étă, că tot cei carĭ au strigat ast-fel în contra României, întorc acum cu de a-sila pe aceiașĭ proletarĭ emigranțĭ în țera „nămolită în barbaria asiatică“, cum a numit'o tot organul evreesc amintit.

Dela Viena au fost retrimișĭ emigranțiĭ evrei fără multă gălăgie, căcĭ acolo demonstrațiunile evreescĭ nu mai au trecere. Dér la Budapesta — aicĭ în acésta metropolă a evreismului din Ungaria — avea sĕ se spargă bomba. Insultele mișelescĭ și minciunile, ce s'au scris în foile jidano-maghiare despre tractarea, ce ar întêmpina-o Evreii în România trec peste tóte marginele. Evreii din Budapesta cu numele maghiarisate șĭ-au oprit acolo vr'o 300 de emigranțĭ ca sĕ demonstreze cu „generositatea“ lor față de ei; pe ceilalțĭ vr'o miie cincĭ sute însĕ guvernul i-a trimis la graniță.

Contrarii acestuia s'au folosit de ocasiunea acésta, ca sĕ-l acuse, că ar sta în înțelegere cu guvernul român, pe când era invederat, că nu putea sĕ fiă dorința guvernului român ca Evreii odată emigrațĭ sĕ se reîntórcă în țéră,

Dér patrioții perciunațĭ au vrut sĕ facă mai mare gălăgiă și au și provocat printr'asta o intervenire a guvernului unguresc prin ministeriul de esterne din Viena la guvernul român. Resultatul acestei intervenirĭ sĕ fi fost, că guvernul român a declarat, póte pentru evitarea unui conflict diplomatic, sĕ primésca érășĭ în țéră pe emigranții evrei, carĭ au fost întorșĭ la graniță din causă, că n'au mijlóce de ajuns pentru călĕtoria în țĕrile depărtate.

Așa stă astădĭ afacerea emigranților părăsițĭ de alianța israelită. Décă printr'asta i-se va puté lua tăișul îndreptat în contra României, nu putem sĕ scim. Ne temem însĕ, că agitațiile alianței israelite nu se vor opri aicĭ.

Asasinarea Regelui Umberto.

Lumea a primit cu gróză și înfiorare scirea despre blăstĕmatul atentat din Monza. Glonțul unui anarchist scelerat a lovit inima nobilă a regelui Umberto, a stîns viața urmașului vrednic și generos al lui Victor Emanuel I. și a făcut, ca Italia sĕ îmbrace haină cernită, tocmai pe când cea mai mare și liniște domnea în frumosul regat.

Étă — după scirile din urmă — cum s'a întêmplat atentatul monstruos:

Roma, 30 Iulie. Regele *Umberto* a primit alaltăerĭ invitarea primarului din Monza și a promis sĕ asiste la serbarea gimnasticilor. Erĭ pe la $8^1/_2$ óre séra a apărut în sala de gimnastică din *Monza* și se delecta privind serbarea. După producțiune rêndurile gimnasticilor au defilat pe dinaintea lui, apoi s'au împărțit premiile. Regele a împărțit însușĭ premiile și, după obiceiul sĕu, a adresat cuvinte amicale fiă-căruí dintre premiațĭ.

Regele era fórte bine dispus și mai multora li-a spus, că anul acesta se simte estra-ordinar de bine, așa încât medicul l'a dispensat dela cura din Carlsbad, care de obiceiŭ o făcea în Iulie.

La 10 óre serbarea s'a încheiat și regele a părăsit tribuna, șĭ-a luat adio dela primar și însoțit de adjutantul sĕu marchisul *Ponziovaglio*, a plecat spre trăsura curții.

In momentul, când caii erau sĕ plece, eșì din mijlocul massei de popor un om tinĕr cu fața palidă îmbrăcat în negru, *grăbì spre trăsură și descărcà trei glónțe de revolver.* La *prima pușcătură regele sărì în sus*, la a treia pușcătură *și-a dus mâna în dreptul inimei, recădu* și dise: „***S'a sfîrșit cu mine***, mi-a nimerit inima“. Vizitiul, care abia putù sĕ-șĭ dea sémă de ceea-ce se petrece a dat bice cailor și trăsura a plecat.

Cei ce se aflau în apropierea trăsurei se aruncară asupra ucigașului și se produse o mare învălmășală, lovindu-se unii pe alții. In fine le succese gendarmilor a pune mâna pe atentator. Când l'au prins el avea hainele sfășiate, sângera din mai multe ranĭ și gendarmii numai cu greu au putut sĕ-l libereze din mânile poporului și sĕ-l ducă la cel de mai aprópe post de gendarmĭ.

La început poporul credea, că regele n'a fost decât rănit, după câte-va minute însĕ a aflat trista realitate: *un glonț al asasinului a străbătut inima regelui, care a și murit.* Marchisul *Ponziovaglio* a rĕmas câte-va clipe lângă rege și, după-ce s'a convins, că mórtea a urmat îndată după pușcătură, a plecat la castelul regesc din Monza, unde cu multă precauțiune a împărtășit reginei *Margareta* scirea înfiorătóre.

Roma, 30 Iulie. Asasinul se numesce Gaetano *Bressi*, născut în Prato la 1869. La interogator a declarat, că a venit din Peterson (America) și *n'are complicĭ.* Atentatul l'a comis *din ura contra instituțiunilor monarchice.* Când a aflat, că regele a murit, el a dis: — „*Așa am voit.*. Că ce se va întêmpla cu mine, e indiferent“. Când îl căutau sĕ-l prindă, el ridicând revolverul, strigà: — „*No e bisogno di cercare! Ecco me!*.... (Nu e lipsă sĕ mĕ căutațĭ. Aicĭ sunt).

Roma, 30 Iulie. Ministru-președinte *Saracco* a plecat la Monza pentru luarea casului de mórte. Cadavrul regelui va fi adus în Roma și *va fi aședat spre vecĭnică odihnă în Pantheon.* Președintele guvernului a adresat o circulară tuturor prefecților, în care le face cunoscută uciderea regelui și-i provócă tot-odată sĕ îngrijéscă de *susținerea ordinei si liniștei.*

Roma, 30 Iulie. Moștenitorul de tron *Victor Emanuel* a primit vestea despre uciderea tatălui sĕu în *Antivari.* El a adresat următórea telegramă ministrului președinte: „*Sórtea tristă a tatălui meu mĕ înfioréză. Sunt în drum spre Monza*“. — Până la sosirea lui Victor Emanuel, regina Margareta va avè regența.

*

Despre atentator se mai dice, că e de 35 anĭ, de profesiune pălărier. Un frate al sĕu servesce ca sublocotenent în regimentul 11 de artileriă. *Bressi* s'a reîntors c'o lună înainte din America și de două sĕptĕmânĭ petrecea în Monza, unde nimenĭ nu l'a cunoscut. La comiterea atentatului a fost de-o liniște neînchipuită și când a pușcat, se dice, că nicĭ un muschiu al feții nu i-se mișcase. In mânĭ purta mănușĭ albe. Nicĭ când poporul l'a bătut, nicĭ când a fost arestat, el n'a opus resistență. S'a lăsat sĕ facă cu el ce vréu. Infățișarea lui face impresia unui om sĕlbatec. Inaintea judelui instructor a declarat, că mărturisesce principiile anarchiste și că a ucis pe regele numai din ură contra monarchilor.

„Mediațiunea“ guvernului unguresc.

Sĕ nu credețĭ cum-va, că e vorba de o mediațiune în conflictul dintre China și marile puterĭ. Așa ceva ar fi nu numai riscat, dér chiar și primejdios. Se tratéză dér cu totul de alt-ceva.

Am arătat erĭ în liniamente generale asupra sgomotului scandalos, ce-l face o parte din pressa maghiară în jurul cestiunei emigrării Evreilor din România. Vĕdurăm apoi, cum sute și sute de perciunațĭ au fost reîntorșĭ pe la Predeal și Orșova érășĭ în România. Foile de dincolo spun, că de pildă, la Predeal 30 de vagóne erau încărcate cu acest bagaj călĕtor, apoi, că prin Vêrciorova s'au înapoiat 800 și dilele acestea e vorba sĕ reîntre în România, tot prin Vêrciorova, alțĭ 1200 de emigranțĭ.

Va se dică *comedia* cu emigrările abia acum începe sĕ se desvĕlésca în tótă „splendórea“ ei.

Intr'aceea este fără îndoială remarcabilă o descoperire, ce o face fóia filosemită „*Pesti Naplo*“ în nr. dela 30 Iulie n. Sub titlul „Sschimbare în sórtea Evreilor din România“ publică un articul, în care se ocupă de sórtea „cetelor rĕtăcitóre“ și deja la început face constatarea, că numaĭ 1—2 dile mai sunt până când „se va pune capĕt gónei nenorocite, care de un timp încóce alungă din România pe căile mării nordice încóce și 'ncolo cetele călĕtóre ale Jidovilor românĭ“.

Cum adecă?

Rĕspunsul este cât se póte de ușor. „*Guvernul unguresc a provocat pe guvernul comun de esterne din Viena sĕ adreseze în cestiunea emigrării Evreilor note diplomatice la Bucurescĭ.* Resultatul a fost, că *România reprimesce pe emigranțĭ*“.

„P. N.“ afirmă acésta cu tótă hotărîrea şi pentru sprijinirea afirmării sale se provócă la declaraţiunile secretarului de stat din ministeriul de interne Iuliu *Gulner*, care interviewat de un colaborator al fóiei din cestiune, a ḑis: „România primesce pe emigranţii reînapoiaţĭ, căcĭ cu privire la acésta s'a făcut un schimb de note“. Apoi continuă: „Ministeriul de interne (unguresc) a făcut o representaţiă asupra situaţiunei absurde, ce póte să se nască pentru România din atitudinea manifestată faţă cu supuşii săi, décă nu-i va reprimi în cas când ei sunt espulsaţĭ din vre-o ţéră străină. Guvernul a transpus representaţia la ministeriul de esterne pentru a negocia cu guvernul român. La acésta guvernul român a respuns şi ministeriul de esterne ni a comunicat răspunsul, ḑicênd, că *reîntórcerea emigranţilor nu se va mai isbi de greutăţĭ.*“

Este interesant să mai spunem, că în comentarul ce-l face „P. N.“ declaraţiunilor secretarului de stat, esclamă: „*Mediaţiunea umanitară a Ungariei a decis sórtea emigranţilor*“. Vorbele acestea au de sigur pretenţia de-a nasce în Jidovii rătăcitori „sentimente de gratitudine“ faţă cu guvernul unguresc, care a „intervenit“ în causa lor, încât o parte să se pótă reîntórce érăşĭ în România.

*

Pe când se lanséză acestea, fóia „Nagyváradi Naplo“ publică o scrisóre deschisă adresată ministrului preşedinte Coloman *Szell* de un anume Dr. Desi Geza. Autorul vorbesce în numele „liberalismului“ maghiar; scrisórea geme de invective la adresa României de-oparte şi la adresa lui Coloman Szell de altă parte. Autorul ei a publicat'o din incidentul ordinului circular, ce l'a dat ministru-preşedinte unguresc ca ministru de interne, în afacerea *emigranţilor evrei* din România. Citâm din acésta scrisóre următórele pasage, drept ilustrare a fanatismului jidovesc:

„Eştĭ mai rĕu decât Românul din România, şi nu eştĭ mai bun ca Chinesul din China.... România a schingiuit pe locuitorii săi jidanĭ până când aceştia, împinşĭ de instinctul naturei, s'au refugiat, şĭ-au părăsit vetrele, morminții şi tot ce este istoria vieţii lor. Au plecat din ţéră ca fraţii lor din Spania înainte cu 408 anĭ, au plecat în lume spre Canada.... Şi guvernul român, care acasă i-a prigonit cu neîndurărările lui rafinate, vrednice de închisiţiune.... lĭ-a permis cel puţin să se refugieze, D-vóstre, d-le ministru, bărbat de stat liberal, ai mers mai departe, a-i alungat îndĕrĕt în România pe jidoviĭ refugiaţĭ, i-ai alungat în braţele prigonirei, în gura *fiarei sĕlbatice....* Décă hingherul persecută pe câne, nu se află om de bun sentiment, care n'ar sări în ajutorul cânelui, ér nu al hingherului. D-ta, graţióse d-le, ai ajutat *hingherului*. Se póte însĕ, că d-ta, considerând activitatea hingherului de o pasiune vênĕtorésca, séu eventual de o activitate de ordine publică, în calitate de prim poliţaiŭ al ţerii urmezĭ şi ajuţĭ pe hingher cu paloşul scos al puterii. Bine, acésta e gustul D-tale. Dér acei Jidovĭ refugiaţĭ aveau paşapórte şi bilete până la Viena; pe ce basă ai cutezat dér a escorta cu şupa pe aceştĭ călĕtorĭ provĕḑuţĭ cu bilete ?.... Nicĭ *Lueger*, aliatul D-Tale, n'a comis un astfel de *atentat*; ceea-ce a făcut Lueger, a fost o neumanitate, dér nu o ilegalitate.“

In tonul acesta continuă scrisórea până la fine. Nu vom mai reproduce din ea.

Constatâm însĕ, că nu în cuvinte sburătóre, ci prin tipar un „cetăţén“ ungar cutéză se calomnieze şi înegréscă ast-fel un stat vecin.

Cestiunea economică în Bucovina.*)

V.

Datoria tuturora e de a crea noue debuşeurĭ pentru producţiunea agricolă şi a stărui ḑi şi nópte pentru luarea tuturor întreprinderilor din mânile Jidanilor. Numai ast-fel va fi plătită munca ţĕranului cum se cuvine, devenind prin chivernisélă şi sîrguinţă un financiar liber şi independent.

E caraghios de tot, că, pe când s'au înfiinţat multe stipendii pentru bacalaureaţiĭ, ce se dedică silviculturei, nu esistă nicĭ un stipendiu pentru agronomiă. Statul nu simte aşa-déră necesitatea aprofundării în studiul acestui ram din Bucovina.

Deocamdată suntem necesitaţĭ a propaga cunoscinţele agronomice prin recomandarea broşurilor poporale, ce trebue efectuite şi lăţite în tótă ţéra. Un rol însemnat au în privinţa acésta cabinetele de lectură. Ast-fel s'ar cimenta o legătură neînfrântă între popor şi inteligenţă. Ţĕrănimea simţind ajutorul real s'ar simţi şi obligată la contraservicii, atuncĭ n'ar scrie nimenĭ despre Bucovina, că cum nu i-a păsat boerului de ţĕran, aşa nu i-a păsat la nevoiă nicĭ acestuia de boer, refusându-şĭ dragostea, refusându şĭ ajutorul şi au făcut unul altuia pagube.

Scepticismul şi nestatornicia ţĕranului au decĭ motive profunde. Aci trebue să încépă lucrarea, şi în urmă nu vor fi posibile surprinderĭ, ca la ultimele alegerĭ dietale. Ce se atinge de şcóla elementară din Rădăuţĭ nu se scie încă ce fructe şi când le va aduce. Instruarea celor mai în vêrstă carĭ lucră deja la pămênt e de neapĕrată lipsă pe lângă prepararea copiilor.

In strînsă legătură cu progresul agriculturei stă ocuparea meseriilor şi a comerciului de către poporaţiunea indigenă, mai ales de suprapoporaţiunea creată la ţéră prin dărăbuirea pământului. Décă politicianii noştri ar fi urmărit vre-odată o ţintă reală seriósă ar fi descoperit acéstă necesitate din capul locului. Paralel cu progresul material al ţĕrănimei ar fi ocupat şi oraşele. Ast-fel nu ar fi depus un scrib al reptilei „Timpul“ utopiile sale în numĕrul 4.

Trebue numai organisată în întréga ţéră o mişcare puternică pentru îmbrăţişarea meseriilor şi a comerciului. Trebue formate societăţĭ şi comitete esclusiv cu programul acesta. Neînteresându-se nimenĭ de comersanţii românĭ, carĭ nu puteau ţiné singurĭ pept puhoiului strein ocrotit şi împins de guvern, evident, că a fost siliţĭ să se desfacă de daraverile lor comerciale, să părăséscă ţéra, séu să se ocupe de alte indeletnicirĭ, până şi micul negoţ, de bâlciŭ, au trebuit să'l cedeze Jidanilor.

Ţĕranul e lipsit momentan de capacitatea industrială, întreprinderĭ industriale lipsesc, ér industria casnică decade mereu fiind şi acésta nimicită de Jidanĭ. Ţĕrancele cumpără mai lesne în têrg materii, carĭ ar trebui să le efectuéscă singure mai frumóse şi mai trainice. Despre acésta s'a scris mult, dér nu ajută nimic până când inteligenţa nu vine singură în contact nemijlocit cu poporaţiunea dela ţéră, pentru a-i dovedi clar şi nerĕsturnabil folosul industriei casnice.

Apropiarea de pădurĭ ar trebui să fiă legată de meşteşugurĭ felurite. In tóte locurile aflâm însĕ numai rudimente; o parte de tot neînsemnată de materiă brută se transformă în obiecte de manufactură, partea covîrşitóre e importată.

La 1864 află Aurelian în capitala Bucovinei limbĭ străine, servitorĭ străinĭ, stăpânĭ străinĭ, dér Românii nicăirĭ.

Apariţiunea cea mai bolnăviciósă este, că dela ţéră nu vine nimenĭ în oraşe în condiţiunĭ de serviciu, meseriaşĭ, scriitorĭ, comercianţĭ etc... Acésta are asupra ţĕrii efectul cel mai desastruos.

Esistă o luptă între comunele rurale şi oraşe, carĭ nu-şĭ au în ţéră reionul de admigrare. Oraşele sunt duşmane fórte periculóse pentru buna stare materială a poporaţiunei dela ţéră. Scribul dela „Timpul“ plânge, că servitorĭ românĭ nu se primesc de nimenĭ în oraşe; uită însĕ, că în oraşe sunt acu şi mulţĭ amploiaţi românĭ, uită că tocmai ciocoimea a causat inundarea ţĕrii cu veneticĭ.

Să se lapede mai întâiŭ Românii de servitorĭ străinĭ, şi apoi vom vorbi de aplicarea lor şi în alte locurĭ. Cine a comis în privinţa acésta mai marĭ greşelĭ, decât comitetul ţĕrii, în care Românii au majoritatea? Veneticii nu primesc Românĭ în serviciŭ, ar trebui să procédă şi Românii astfel. De ce nu o fac?

Meseriaşii străinĭ sunt cea mai mare parte susţinuţĭ de Românĭ. Aceştia trebue înlocuiţĭ cu de ai noştri: décă scribul dela „Timpul“ se teme, că copiiĭ noştri nu vor fi primiţĭ la învĕţătură de măeştrii din Bucovina, esistă şi alte locurĭ în carĭ concurenţa eventuală din partea meseriaşilor românĭ nu va fi combătută în modul acesta. Amintim numai de Viena, unde colonia română dă de present mereu semne de viaţă. Ne-am puté pune în înţelegere cu ea şi suntem singurĭ, că ne-ar sprijini din rĕsputerĭ.

Étă o problemă, care ar trebui să concentreze mulţĭ bărbaţĭ în jurul sĕu, carĭ şĭ-ar căştiga mai marĭ merite, decât pe alte terene, unde din causa insuficienţei, încurcă lucrurile ast-fel, încât adese inconscienţĭ, devin pedecile cele mai detestabile ale progresului.

Am scris aceste şire pe de o parte cu privire la frasele góle cu carĭ oportuniştii şi strînsura din jurul reptilei „Timpul“ intenţionéză a specula naivitatea poporului, pe de alta însĕ ca să dovedesc cu unele date situaţia nefastă, în care se află Românii din Bucovina şi pe terenul economic, în urma politicei conduse de cosmopoliţĭ fără simţ, fără minte.

Deşi aflâm din capul locului în embrionalele oraşelor de aḑĭ un amestec de limbĭ, totuşĭ o politică raţională putea pune stavilă înaintării străinismului, care rĕstórnă totul, ce se află în cale.

Tocmai colonisarea oraşelor cu străinĭ apusenĭ, care aḑĭ se practică cu o febrilitate ne mai pomenită, nu e dovadă pentru dreptate şi considerarea indigenilor din partea guvernului. E evident, că o desvoltare a băştinaşilor şi pe terenul economic are de urmare colisiunea cu interesele veneticilor. Guvernul e prea consciu de acésta şi de bună séma îşĭ va asigura armata sa, care ocupă tot mereu la teren pe spatele Românilor.

Numai nisce creerĭ secĭ, dér tot-odată în mare parte şi mişelescĭ, precum sunt cei ai mamelucilor dela „Timpul“, pot să se opintéscă pentru a deştepta în Românĭ speranţa, că cel puţin pe terenul economic guvernul va înceta prea graţios cu prigonirea.

Vom începe o mişcare şi pe terenul acesta şi vom vedé, orĭ de vor combate lacheii contra stăpânului, când vor pretinde interesele naţiunei române.

Seneca.

---

*) A se vedé Nrii precedenţĭ 149, 150, 151, 153, 156 şi 157 ai „Gaz. Trans.“

Emigrarea Evreilor în consiliul de miniştri. S'a scris, că în consiliul de miniştri ţinut Marţĭ în Bucurescĭ s'a hotărît să se dea paşapórte de emigrare şi să se acorde *o reducere* de preţ persónelor, carĭ emigréză. „Timpul“ desminte acésta scire, scriind între altele:

...Décă nu ne înşelăm, în acel consiliu de miniştri s'a hotărît din contră, ca să nu se acorde nimănui paşaport în mod gratuit, întru cât legea prevede o taxă. Se va face acésta favóre numai acelor persóne, care vor poseda acte de paupertate în regulă— de asemenea conform legilor.

Nicĭ vorbă nu a fost despre reducerea de taxă de transport, întru cât se presupune, că aceia, carĭ emigréză, au cel puţin cheltuelile de drum şi de întreţinere pentru cât-va timp.

Chiar ţĕrile unde se duc emigranţii reclamă, ca condiţiă de debarcare, posesiunea din partea emigranţilor a unei sume de banĭ, — în Canada se cere, décă nu ne înşelăm, 50 de lire sterline.

Acéstă disposiţiă este în însu-şĭ interesul emigranţilor, ca să aibă cu ce trăi până vor găsi mijlóce de susţinere, ér nu să măréscă numĕrul cerşitorilor în ţĕrile străine.

O altă disposiţiă, discutată în consiliul de miniştri, se referă la plimbările pe carĭ le fac emigranţii dintr'un oraş la altul, lucru care trebue, firesce, oprit de a se mai repeta. De asemenea s'a mai hotărît pentru curmarea orĭ-cărui scandal şi a unor abusurĭ, să nu se mai libereze paşapórte pe grupurĭ, ci individuale.

Luptele Burilor.

Din Transvaal sosesc ḑilnic scirĭ despre luptele Burilor cu Englesii. Acum în urmă mareşalul Roberts telegraféză, că după un raport al generalului Buller, în nóptea de 26 Iulie Burii au atacat de douĕ-orĭ garnisóna englesă dela *Vlaklaagte*, dér înainte de ce să fi făcut Englesilor pagube mai simţitóre, Burii au fost respinşĭ.

Biroul „Reuter“ anunţă de altă parte, că generalul *French* a ocupat Middleburg, ér *Polecarew* a ajuns cu brigada sa în Bruyspruit, situat la 50 chlm. de Middleburg.

Luptele acestea dovedesc din nou, că rĕsboiul din Africa sudică, care duréză de 10 lunĭ, nu e sfîrşit încă. Burii continuă cu bărbăţiă luptele lor de guerillă şi sunt decişĭ a le continua cel puţin până la alegerea noului preşedinte în Statele-Unite nord-americane. Ei nutresc încă speranţa, că contra-candidatul democrat Bryan, ajungênd să fiă el preşedinte în Statele-Unite, va interveni în favórea lor şi va mijloci pacea.

Cine scie însĕ, décă Burii vor puté să lupte încă până atuncĭ. Anglia are aḑĭ în Africa-sudică — după propriele mărturisirĭ ale miniştrilor săi — 218,000 soldaţĭ. In faţa acestei puternice oştirĭ, numĕrul luptătorilor burĭ e cu totul disparent. E drept, că Burii apar în cete micĭ şi icĭ şi colo, dau năvală peste garnisónele englese, culcă la pămênt numĕroşĭ Englesĭ şi fac stricăciunĭ unde numai pot. Dér luptele acestea micĭ sunt împreunate mai mult séu mai puţin şi cu pierderĭ în ómenĭ pe partea Burilor.

Acum se vestesce din Paris, că deputaţiunea transvaaliană, care a cutrierat America şi diferitele capitale europene, se află în capitala francesă. Ea a fost presentată şi preşedintelui Loubet, care a primit'o cordial. Deputaţiunea a luat într'aceea mĕsurĭ, ca în conferenţa de pace interparlamentară să se facă vorbă şi despre causa Burilor. S'a înaintat conferenţei un memoriu în causa acésta şi se afirmă, că însă-şĭ deputaţiunea va participa la şedinţele conferenţei. Ei vor cere ca naţiunile şi parlamentele Europei să-i salveze de situaţia grea, în care se găsesc, să pretindă dela Anglia sistarea rĕsboiului şi pacea.

Puţin însĕ vor folosi şi aceste espediente. Chiar de şĭ-ar ridica conferenţa interparlamentară cuvêntul în favórea păcii, pasul acesta însémnă mai mult un protest moral, de care Salisbury, Balfour şi Chamberlain nu se vor prea speria, deşi li-ar fi ceva neplăcut.

De altă parte nu trebue să se trécă cu vederea, că nicĭ pentru Anglia rĕsboiul acesta provocat din pofta de cucerire, nu póte să aibă urmărĭ bune. Fructele lui se vĕd deja acum din incidentul încurcăturilor din China. Fiindu-i mânile legate în Transvaal, Anglia se vede osîndită la rolul de spectatóră neputinciósă, ea nu póte să desfăşure o forţă militară mai însemnată, ca bună-óră Rusia şi Germania.

Rĕsboiul din Africa-sudică a costat'o pe Anglia deja până acum *600 milióne fl.* peste cheltuelile ordinare cu armata, şi o va mai costa încă sume colosale — căcĭ cine scie, când i-se va pune capĕt.

Florĭ de teiŭ.

V.

Singură... Vremea-i târḑie şi vêntul adie pe la geamurĭ, liniştit.

In picióre, în faţa oglindei îşĭ desprinde a lene pĕrul, care-i cade ca o manta peste umerii desvĕliţĭ. De-asupra capului îi suride luna reflectată şĭ-o împodobesce cu melancolia ei. Pare o zînă venită din ţerile primăverii séu o nimfă eşită din valurile mării. Un pictor, décă ar fi copiat'o în momentele acestea, ar fi devenit stăpân peste veacurĭ..., nemuritor. A, acuma bag de sémă, de ce vêntul pribeag şĭ-a molcomit mersul prin dreptul ferestrii; vrea să-i spue ceva, pe semne, dér sub farmecul ochilor ei, îi fug tóte gândurile.

Zâmbesce... şi cum să nu zâmbéscă, când în faţa ei, în oglindă îi surîde o guriţă aşa de drăgălaşe şĭ-o desmérdă nisce ochĭ dulcĭ, atât de dulcĭ, de ar învia şi morţii din morminte. Cu mânile împreunate de-asupra capului, cu ochii pe jumĕtate închişĭ, dornică îşĭ întinde fragedele-i buze spre... La ce s'o fi gândind?... La ce?... Un fior îmbĕtător îi străbate corpul..., ofteză..., tresare... şi buimăcită se uită lung la chipul drăgălaş din oglindă şi 'ncepe să rîdă; e ea însa-şĭ!

Sfiósă... cu mâna tremurândă ridică de pe-o măscióră portretul lui. Il privesce şi se simte îmbĕtată de-o sensaţiă dulce, nespus de dulce..., adormitóre. Il privesce şi trecutul îi rĕsare 'n suflet ca o grădină, ca un paradis... Il privesce şi 'n minte i-se aprinde frumosul vis din vremile senine, care atâta timp a licărit ca o candelă pe un mormênt. Il privesce şi nu se mai satură privindu-l. Il potrivesce apoi alăturĭ de faţa ei şi se uită 'n oglindă. Ochii i-se împăinginesc şi pe obrajĭ i-se aşédă o roşéţă uşóră, ca zâmbetul aurorii. După câteva secunde un oftat sfăşietor îi ese din piept; portretul îi cade din mână şi douĕ lacrime i-se preling pe faţă ca douĕ picăturĭ de rouă pe-o flóre.

Obosită apoi cade pe-un fotel şi'ngână pierdută un cântec:

Cât aşi da s'aud şi-acuma
Cântul tĕu de serafim!...
Scris ni-a fost în cartea vieţii
Amêndoi sĕ suferim!

Cine scie ce minune
Va luci prin alte zări?...
Până-atuncea lumina-vei
Ca o stea prin depărtări...

Uitată cântă mai departe... Vremea-i târḑie şi vêntul adie pe la geamurĭ liniştit.

Veturio.

SCIRILE ḐILEI.

— 18 (31) Iulie.

„Lucru mare!“ Chiar în Budapesta, centrul şoviniştilor şi netoleranţei maghiare, se întêmplă „minunea“, că la pertractările dela judecătorii, la cas déca acusatul, martorul, orĭ acusatorul nu sciu unguresce, pertractarea decurge *în limba germană.* Acésta o spune fóia „A törvényszéki és Rendőri Ujság“, care în numĕrul sĕu mai nou scrie un articol în care constată, că în Budapesta se află mulţĭ dintre cei ce figuréză în procesele penale, carĭ deşi s'au născut în Budapesta şi deşi locuesc acolo de câte 30—40 anĭ *încă tot nu sciu unguresce* şi astfel ajungênd ei înaintea judecătoriei li-se dă voiă (mare „graţiă!“) sĕ vorbéscă nemţesce. Dér pentru ce este tălmaciul? întrébă fóia unguréscă, şi cere, ca — deşi costă banĭ — în tot casul sĕ se aplice tălmaciu şi „preşedintele *nici într'o împrejurare* sĕ nu comunice cu partida altfel, decât în limba unguréscă, şi n'ar trebui permis nimĕnui, *nici chiar apĕrătorului*, ca sĕ pună vre-o întrebare acusatorului séu martorilor în altă limbă, afară de cea maghiară“. — Minunaţĭ mai sunt şoviniştii dela fóia unguréscă! Lor nu le pasă de cheltuelile făcute cu tălmacii, şi cu atât mai puţin de neîndreptăţirea cetăţenilor prin restrîngerea libertăţii dreptului lor de apĕrare, numai limba unguréscă sĕ se audă că sbârnăe prin sală. Câtă rĕutate şi netoleranţă sunt în stare sĕ dovedéscă aceste reptile faţă de cetăţenii nemaghiarĭ!

O scire întristătóre ne sosesce dela Abrud. Tinĕrul jurist român *Ioan Moga*, originar din Sibiiu, care se dusese la Abrud spre a lua parte la adunarea generală a Societăţii pentru fond de teatru român, murĭ repentin Dumineca trecută, înainte de-a fi apucat sĕ se reîntórcă acasă. El a fost unul dintre acei tinerĭ ai noştri dela universitatea din Clujiŭ, carĭ au încununat mormêntul fericitului Avram Iancu şi care pentru acéstă şi dênsul a fost eliminat dela universitate alăturĭ cu ceilalţĭ tovarăşĭ ai sĕi prigoniţĭ. — Fiă amintirea lui binecuvêntată!

Logodnă princiară. Fóia oficială anunţă, că archiducele *Petru Ferdinand* cu consensul Majestăţii Sale împĕratului şi regelui, s'a logodit cu *Maria Cristina* princesă Bourbon de Sicilia şi fiică a prinţului Alfons Bourbon de Sicilia.

Din Bucovina. Cetim în „Deşteptarea“ din Cernăuţĭ: D-l Dr. *Iancu cav. de Flondor* — aşa se vorbesce prin Cernăuţĭ — şi-a dat dimisia din clubul dietal român. Causa demisionării domnului deputat Dr. Flondor sĕ fiă ţinuta deputaţilor românĭ împăcaţĭ cu bar. Bourguignon. Se scie, că d-l Dr. cav. de Flondor, fiind contrar al acelei împăcărĭ fără rost, s'a retras dela conducerea „Patriei“ şi a îngăduit apunerea vonicei gazete, ca sĕ lase curs liber întêmplărilor şi acţiunei de împăcare. Deputaţii împăcaţĭ însĕ, în loc sĕ grijéscă de îndreptarea trebilor spre binele Românilor, dânşii s'au dat de-au înfiinţat o nouă gazetă „Timpul“, prin care în loc sĕ limpeḑéscă, mai rĕu au încurcat trebile românescĭ din acéstă ţéră. Cu acest preţ d-l Dr. Flondor n'a putut sĕ se învoéscă. Domnia Sa iubesce lucrarea cinstită şi lipsită de şarlatanii. Cu cei înţinaţĭ nu-şĭ face de lucru. De aceea noi nu ne-am mira de loc, când s'ar adeveri, că demisia d-lui Dr. Flondor din club e fapt împlinit“.

Loubet la secţia agricolă română. Preşedintele Republicei francese, Loubet, a visitat Joi secţia agricolă română dela Esposiţia din Paris. El a fost primit de d. Olănescu şi de personalul comisariatului. D. Loubet şi-a esprimat admiraţia sa pentru produsele espuse şi s'a arĕtat fórte satisfăcut de succesul obţinut la Esposiţie de secţia română.

„El Mundo latino“. La 1 Ianuarie 1901 va apare, cum s'a mai anunţat, marele ḑiar intercontinental cu acest nume. Şi până atunci, scrie „Apĕr. Naţională“ din Bucurescĭ, directorul sĕu d. Mariano Iosé Mandueno va publica de două-orĭ pe lună, cu acelaşĭ titlu, o ediţiune precursoriă a „Lumei latine“, destinată a face cunoscută organisaţiunea marelui ḑiar c'un fond de 4 milióne de *duros* (20 milióne lei) şi a lua act de tóte nouĕle adesiunĭ primite din ambele continente la programa ḑiarului. Nr. 1 al ḑiarului *precursor*, imprimat la Barcelona în 10 Iulie st. n., cuprinde între altele varii şi numĕróse materii şi un articol în limba română de d-l V. A. Urechiă întitulat „Resurecţiunea popórelor latine“ şi publicat în amintitul ḑiar bucurescean. În numĕrul viitor „ḑiarul precursor“ va publica un articol despre cestiunea Românilor din Ungaria.

Un pictor român distins. D. Ştefan Popescu, student al Academiei de pictură din München, a obţinut la esposiţia acelei Academii cea mai înaltă distincţiune, anume: marea medaliă de argint. Tênĕrul Popescu este bursier al M. S. Regelui.

Recolta tutunului în România se anunţă anul acesta fórte bogată. După rapórtele sosite la direcţia generală a monopolurilor, se constată, că producţiunea tutunului va fi anul acesta aprópe de cincĭ-orĭ mai mare ca anul trecut.

Grozav! Aşa ar trebui sĕ esclamĭ cetind rapórtele foilor jidano maghiare despre „suferinţele“ Evreilor escortaţĭ dela Viena peste Budapesta, Oradea-mare, Clujiŭ, Braşov până la Predeal. La Oradea-mare trenul, care-i ducea, a sosit Sâmbătă la 6 óre. La gară i-au primit membrii celor două comunităţĭ israelite. Una din perciunatele din Oradea scrie: „Plângênd cu hohot nenorociţii au părăsit vagónele. Sórtea înfiorătóre, ce-i aşteptă în România, a făcut sĕ le isbucnéscă durerea în ţipete sfăşietóre (ah! —). Pe căldura tropică, piaţa unde s'au aşeḑat era teatrul unor scene teribile. Smulgêndu-şĭ pĕrul, sfăşiându-şĭ îmbrăcămintea se văetau nenorociţii de ei şi ḑiceau, că nu vor sĕ se mai reîntórcă în România, unde nu-i aşteptă decât chinurĭ crude, miseriă şi mórtea prin fóme“ etc.— Marĭ meşterĭ sunt Schreib-Moritzii dela pressa maghiară vêndută. Ţi-o suceso şi învêrtesc pe tóte părţile numai ca sĕ apară lucrurĭ în colorile cele mai negre. Ar trebui într'adevĕr sĕ ḑicĭ, că e grozav a vedé sórtea tărtanilor pribegĭ, déca n'ar spune-o chiar gazetele maghiare, că emigranţii sunt toţĭ până la unul veselĭ, sănĕtoşĭ, robuştĭ şi nu se cunósce la ei vre-o urmă din „suferinţele“, de carĭ se plâng raportorilor perciunaţĭ dela pressa maghiară jidovită. Cel ce sufere şi tânguesc nu are *pohtă* chiar de *ghiscă* şi *tăltăn*, cum au domnişorii din cetele emigranţilor. Năcăjitul şi amărîtul se mulţumesce şi c'un codru de pâne şi nu prea îşĭ face plăcerea de-a sări în Dunăre, éc' aşa numai, ca sĕ facă sgomot cu pretinsele-i suferinţe. Nu-i grozavă sórtea acestor emigranţĭ, dér *grozavă* este într'adevĕr făţărnicia şi cutezanţa sgâirietorilor dela pressa jidovită, carĭ umplu lumea cu minciunĭ.

Vestitul gimnastic român Traian Lupu, care acum se află angagiat la „Empire Theâtre“ din Londra pentru trei anĭ de ḑile, a angagiat pentru trupa sa pe un tinĕr şi talentat gimnastic Ivanciu Rusănescu, care numai de câte-va lunĭ este elev al şcólei de tir şi gimnastică. Tinĕrul Rusănescu plécă mâne diminéţă la Londra, unde va debuta în curênd în trupa d-lui Lupu.

Victimele căldurei. În Budapesta căldura s'a urcat treptat şi apróре în fiăcare ḑi se întêmplă îmbolnăvirĭ de insolaţiune. — Din Paris comunică o telegramă, că acolo Dumineca s'au ivit 40 îmbolnăvirĭ de insolaţiune, dintre acestea 15 s'au terminat cu mórte. — Din Triest se comunică, că acolo temperatura e de 35 grade şi mulţĭ au fost lovitĭ de insolaţiune.

O singură speranţă. Pentru căutarea cutezătorului aeronaut *Andrée* s'au trimis mai multe corăbii în regiunea polului nordic. O telegramă din Copenhaga comunică, că s'au reîntors până acum corăbiile „Biking“, „Samson“, „Hekla“ şi „Vega“, dér tóte fără nici un resultat. Singura speranţă mai este acum în vaporul „Capelle“, care a plecat în luna lui Aprilie spre pămêntul „Francisc Iosif“ şi care e singurul, care încă nu s'a reîntors şi nici vre-o scire despre acest vapor n'a sosit.

Avis publicului braşovean! Mâne, Mercurĭ în 1 August n., se vor face în Poiana din partea batalionului I de honvedĭ *esercitii cu glónţe* înainte de prânḑ de diminéţa până la 12 óre din ḑi. Umblarea prin Poiană este în timpul acesta strîns oprită.

Congres internaţional al Negrilor. Incurênd se va aduna la Londra primul congres internaţional al Negrilor. Vor lua parte 300 de delegaţĭ din tóte ţările, unde locuesc Negri, şi printre aceştia multe personalităţĭ distinse. Au sosit deja în capitala Angliei d. Straker, cel mai important personagiu negru din Statele-Unite; un aghiotant al lui Menelik şi alţii. E aşteptat şi un musicant negru. Conferinţa va dura trei ḑile.

Bogăţia unei cerşitóre. In Albaregală a murit ḑilele acestea pe neaşteptate femeia Eva Kalman, care trăia din cerşit şi din căratul de apă pe la case. Locuinţa ei fù sigilată, dér mai pe urmă poliţia ajunse la presupunerea, că dela rĕposata au putut sĕ rĕmână sume mai marĭ de banĭ, deórece înaintea mai multora ea s'a esprimat, că la prima lunei viitóre îşĭ va face testamentul, prin care va lăsa cunoscuţilor banĭ bunĭ ai sĕi câte 1—2 sute flor., ér pentru înmormêntare 400 fl. In urma acéstă poliţia porni cercetare şi resultatul a fost, că în casa rĕposatului s'au aflat ascunse printr'o mulţime de haine murdare vre-o 50 de albiturĭ pentru femei carĭ de carĭ mai frumóse, mai multe haine de mătase, 82 cor. banĭ, o obligaţiune despre 500 fl. şi un libel de depunere la cassa de pĕstrare a oraşului de 3953 cor. 97 banĭ.

Canada şi Jidovii emigranţĭ. Din *Viena* se anunţă, că guvernul din *Canada* a încunosciinţat telegrafic autorităţile vieneze, că nu permite Jidovilor emigranţĭ din România sĕ între în Canada.

Logodna Regelui Serbiei.

După cum scim, logodna Regelui Alexandru al Serbiei s'a sĕvĕrşit Sâmbătă sera la 6 óre, la locuinţa în mod festiv împodobită a miresei. Actul l'a îndeplinit Metropolitul în presenţa preotului din circumscripţiunea miresei. Afară de rudele cele mai apropiate ale Regelui miresei, apoi a casei civile şi militare, a tuturor miniştrilor şi a soţiilor lor, a preşedintelui Scupştinei şi a preşedintelui consiliului de stat, au fost de faţă toţĭ membrii corpului diplomatic, carĭ după o sfătuire prealabilă s'au decis a lua parte la logodnă.

In decursul ḑilei au sosit telegrame de felicitare fórte numĕróse şi deputaţiunĭ din tóte părţile ţĕrii. Vinerĭ a felicitat pe Rege o deputaţiă de 300 învĕţătorĭ, ér Sâmbătă o deputaţiă a studenţilor universitarĭ.

Şi *Sultanul* a adresat o telegramă de felicitare Regelui Alexandru.

Séra oraşul a fost iluminat şi s'a aranjat un mare conduct de torţe, la care au luat parte 10,000 persóne.

La vorbirea consiliului comunal Iokovicĭ, a rĕspuns *Regele Alexandru*, ḑicênd, că locuitorii din Belgrad nu l'au salutat nicĭ-odată într'un moment mai scump inimei sale, ca astăḑĭ, când s'a îndeplinit actul bisericesc, care-l légă pe tótă viaţa sa cu o fiinţă pe care o iubesce din adêncul sufletului sĕu. Regele arătă motivele, carĭ l'au îndemnat la acest pas şi declară, că înainte de tóte a urmat şóptei inimei sale, fiind-că *el, ca şi poporul sêrbesc, a sciut din esperienţă ce marĭ stricăciunĭ a causat cérta în casa regéscă, cât de mult ţéra şi poporul au fost împedecate printr'énsa în desvoltarea lor. El însĕ şi ca om a avut dreptul de a-şĭ alege o soţiă, pe care s'o iubéscă şi care sĕ-l fericéscă. Până acum întêmplările în viaţa conjugală a domnitorilor sêrbescĭ au influinţat şi politica. Acésta nu mai e permis sĕ se întêmple.* Politica sĕ-şĭ mérgă drumul sĕu. El vré sĕ aibă mulţumire în casa sa şi de aci încolo se va dedica cu tótă puterea şi cu inimă veselă binelui ţĕrii sale.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Inteligenţa romană din Benic învită la petrecerea de vară, ce o va arangia Dumineca în 12 Aug. n. c. în o grădină privată, ér la cas de timp nefavorabil în şcóla română. Inceputul precis la 6 óre d. a. Intrarea: de persónă 1 cor., de familiă până la 3 membri 2 cor. In pausă se va juca „Căluşerul“ şi „Bătuta.“ Venitul curat e destinat pentru cumpărarea unui clopot mare la s. biserică gr. cat.

Suprasolvirile se primesc cu mulţumită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică. P. St. familii sunt rugate de a se îngriji de viptualii, ér de beuturĭ bune şi eftine precum şi de încuartirare se îngrijesce comitetul arangiator.

B e n i c, în Iulie 1900.

Ar. Betecui, not. cerc., Nic. Betecui, înv., G. Spatacean, înv., V. Dregan, înv., I. Stan, practicant, Am. Frâncu, preot, L. Frâncu, tutor cerc., R. Cristea, primar, I. Betecui, stud. abs., Al. Mastici pădurar.

ULTIME SCIRI.

Roma, 31 Iulie. Regele *Victor Emanuel II s'a reîntors din călĕtoriă. Armata i-a jurat credinţă.*

Literatură.

Din *„Cura de apă“* ed. IV, apărută de curênd, se pot procura esemplare şi dela Tip. „A. Mureşianu“ cu 3 cor. plus 20 banĭ porto. Legată în scórţă şi cu esterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în tótă lumea şi scrierile sale cu preţiósele poveţe igienice ar trebui sĕ se afle în tótă familia, precum şi în bibliotecile poporale, căcĭ ţĕranii pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag, şi are o scală alfabetică a tuturor bólelor şi poveţelor de carĭ se tractéză în op, în numĕr cam de *2200.*

DIVERSE.

Câştig din omorîrea de şerpĭ. In partea de sus a ţinutului Loire din Francia se află şerpĭ veninoşĭ în numĕr extraordinar de mare. Fiind-că guvernul ofere un premiu de 25 centime pentru stîrpirea fiă-cărui şerpe omorît, în acel ţinut se află fórte mulţĭ locuitorĭ, carĭ trăesc numai din omorîrea de şerpĭ.

Cel mai renumit între aceştia este *Courtol*, al cărui nume e cunoscut în tótă Francia. Când s'a hotărît sĕ-şĭ agonisésca pânea din omorîrea de şerpĭ, era un simplu băiat ţĕran. El se ocupă anĭ de ḑile cu studiarea şerpilor veninoşĭ şi cunósce tóte obiceiurile lor, scie în ce óră şi cum are sĕ sufle vêntul pentru ca şerpele sĕ ese din gaură.

De obiceiŭ Courtol plécă diminéţa în pădure, avênd un simplu baston în mână şi, déca are ḑi cu noroc, omóră câte 30 de şerpĭ şi alţĭ mai mulţĭ îi duce vii acasă. In calcul rotund nimicesce câte 4000 de şerpĭ în fiă-care an şi câştigă prin asta 8—10 mii de francĭ. Atât de mult cunósce şerpii veninoşĭ în tóte amĕnuntele lor, încât directorul institutului „Pasteur“ din Lille, care a inventat şi *serum* în contra veninului de şerpĭ, a învitat pe Courtol ca soţ de muncă la institutul condus de el.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următórele cărți:

Scrieri istorice.

Memorii din 1849—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei coróne de oțel“, *G. Coșbuc*. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor mărețe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independență, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mișcătóre și însuflețitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete și ilustrațiunĭ. Preț. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rĕsboiul pentru neatêrnae, de *George Coșbuc*“, o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă și atrăgĕtóre, dér tot-odată și cea mai eftină între cărțile românescĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8⁰ de *283 pagine* numai 50 cr. (porto 55 cr.).

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemțéscă a D-rului Th. B. Weltar. Partea I și II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.

Zarandul și munții apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiunĭ și o schiță. E o carte tot atât de prețiósă și rară în felul sĕu, ca și cea dintâiŭ. Recomandăm și acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum și pentru toțĭ Românii, carĭ vor sĕ-șĭ cunóscă țera și némul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul“, tradițiunĭ, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul in sat și la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popea*. Broșura acésta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Țera nóstră“. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miadă-di și valea Murĕșului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros aprețiată de întréga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Iulie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.40
Renta de coróne ung. 4%	90.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.40
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.60
Renta de hârtie austr.	97.20
Renta de aur austr.	115.80
Losurĭ din 1860.	97.40
Acții de-ale Băncei austro-ungară	705.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	685.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	664.75
Napoleondorĭ	19.33
Mărcĭ imperiale	118.52
London vista	242.80
Paris vista	96.62
Rente de coróne austr. 4%	97.40
Note italiene	90.40

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Iulie 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.10	Vênd.	19.14
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.28	Vênd.	19.32
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vênd.	—.—

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1900.

Budapesta — Predeal — Bucurescĭ.

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	10. —			2.10	pl.	Viena	sos.		1.50	7.20	1.50	6.20
8.30	6 50		5.45	9.15		Budapesta			7.10	1.10	7.50	6.20
11.21	8 46	5.10	9.27	11.12		Szolnok		7.16	3.22	11.12	5.32	3.25
1.33	10.38	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány		4.36	12.54	Arad	3.56	1.12
3.42	11.56	7 22	1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.		11.04	8.18	2.38	11.36
3.58	12.16	12.20	2.06	2.18	pl.	Oradea-mare	sos.	7.11	10.44	8.08	2.31	11.17
4.38	12.46	1.15	3.03	2.50		Mezö-Telegd		6.21	10.7	Maria-Rodna	2.01	10.42
5.20	1.26	2.21	3.45	3.26		Rév		5.26	9.32		1.34	10.08
5.43		2.57	4 06			Bratca		4.51	9.11	7 30		9.50
6.31	2.16	4.00	4.53	4.16		Ciucia		3.25	8.37	7.28	12.52	9.19
7.16	2.49	4.59	5.32	4.52		B.-Huiedin		5.41	7.55	Pisci	12.20	8.37
8.06		6.13	6.24			Ghârbău		4.01	6.54			7.37
8 33	3.50	7.04	6 59	5.55	sos.	Clușiu	pl.	3.00	6.13	6.05	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 4.20	8.40	Tr. acc.	6.11	pl.	Clușiu	sos.	2.54	12.07	5.45	10.46	6.45
9.07	4.41	9.09		6.27		Apahida		5.02	11.45			6.27
10.14	5.53	10.40		7.26		Ghiriș		3.40	10.24		9.23	5.12
10.44	6.24	11.25		7.50		Cucerdea		3.11	9.53		8.54	4.43
10.56	6.33	11.40		7 52		Cucerdea		3.04	9.43		8.49	4.33
11.03	6.40	11 49				Uiuóra		2.58	9.37			4.27
11.12	6.48	11.59		8.16		Vințul de sus		2.51	9.30			4.20
11.34	7.11	12.29		8.32		Aiud		2.29	9.07		8.23	3.59
11.52	7.32	12.55		8.37	sos.	Teiuș	pl.	2.07	8.45	3.33	8.06	3.38
12.24		1.30	11.45		pl.	Teiuș	sos.	1.42		3.18	8.00	3.02
12.53		2.07				Crăciunel		1.09				2.36
1.02		2.26	12.28	9.04		Blașiu (ungh. Târnavei)		12.58		2.52	7.35	2.21
				9.05				12.56		2.51	7.34	2.26
1.14		2.36	12. 29			Blașiu		12.49				2.16
1.45		3.14		9.31		Micăsasa		12.11			7.08	1.44
2.01		3.33	1.05	9.43	sos.	Copșa-mică	pl.	11.50		2.16	6.56	1.25
2.15		3.48	1.07	9.47	pl.	Copșa-mică	sos.	11.14		2.14	6.50	1.06
2.33		4.08		10.01		Mediaș		10.55			6.37	12.49
3.04		4 45	1.43	10.25		Elisabetopol		10.24		1.42	6.16	12.18
3.40		5.27	2 08	10.53		Sighișóra		9.45		1.14	5.49	11.40
3.47		5 47	2 15	11 —				9.35		1.07	5.42	11.33
4.03		6 08	2.29	11.14		Hașfalĕu		9.12		12.53	5.28	11.16
5.35		7.54	3.31	12.26		Homorod		7.44		11.54	4.23	10.03
6.13		8.32		12.58		Agoștonfalva		7.03	4.51		3.50	9.22
6.43		9.09	4.16	1.16		Apața		6.38	4.20	11.11	3.35	8.57
7.16		9.40		1.35		Feldióra		5.58	3.32		3.15	8.27
8.—		10.25	5.07	2.09	sos.	Brașov	pl.	5.08	2.10	10.26	2.45	7.48
3.55	6.40	11.—	5.14	2.19	pl.	Brașov	sos.	9.27	6.58	10.14	2.18	5.00
4.40	7.30	12.26	5.56	3.01		Timiș		8.47	5.57	9.36	1.42	4.05
5.10	8.00	1.11	6.26	3.31		Predeal		8.20	5.11	9.12	1.12	3.32
11.55	10.05 Sinaia	8.05	11.10	9.10	sos.	Bucurescĭ	pl.	3.05		5.40	9.15	7.50

Comunicație direct. Bpesta-Arad-Predeal.

Dela 1 Iuniŭ circulă Duminecă și în serbătorĭ gr. or. precum și în fie-care Joia dela Brașov la Sinaia.

Comunicat. dir. Buc., Pred., Braș. Teiuș, Arad, Bpsta.

Circulă Vinerea Predeal-Brașov.

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt				Tren mixt		
5.19	8.50	3.15	*Brașov*	8.25	1.51	6.48
4 58		2 27	*Cezdi-Oșorheiŭ*	8.53		6 50
7.10	11 05	4 57	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12.05	4.31
7.54	11 57	5 41	Malnaș	5.48	11.24	3.47
8 14	12 22	6.01	Băile Malnaș	5.36	11.12	3.35
8 57	1.09	6 43	Băile Tușnad	4.53	10.30	2.48
9.18	1.32	7.08	Tușnad	4.36	10 14	2.31
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1.35	5.57	sos.	Ciuc-Gyimeș	pl.	5.40	9.50

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt				tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de persón	
2.21	4 43	11.30		7.10	pl.	Copșa mică	sos.	6.25	9.32	3.25		12.35
3.50	6.36	12.58	7.52	8.50		Ocna		5.07	8.08	1.50	3.29	11.01
4.12	7.04	1.20	8.18	9.15	sos.	Sibiiu	pl.	4.40	7.41	1 21	3.—	10.30
tr. mxt. 4.33	Comunică Numai Marța și Vinerea	tr. mixt 2.—	Circulă din 15 Maiŭ — în 15 Sept.		pl.	Sibiiu	sos.		7.33	Circ. Marța și Vinerea	Cir. din 15 Mai — 15 Sep.	tr. mixt 8.57
5.23		2 54				Tălmaciu mare			6 45			8 04
6.15		3.59				Avrig			6.01			7.15
8.34		6.35			sos.	Făgăraș	pl.		3.32			4.25

Mureș-Ludoș — Bistrița

Tren mixt și de pers.				Tr. mixt și de pers.		
4.—	9.06	4.25	Mureș-Ludoș	6.49	7.30	Sâmb. circulă
5 01	10.29	5.39	Zau	5.52	6.35	
6 57	12.48	7.19	Țagu-Budatelic	4.10	4.54	9.44
7.55	1.55	Bald	St.-Mihaiu de câmpie	Numai	3.44	8.46
8.47	3.02	6.35	Lechința	Marțé,	2.48	7.43
9.24	3.52	Circ	Ș.-Măghiăroș	Viner, Dumin	2.05	6.52
10.14	4.55	Marța	Bistrița	circulă	1.16	5.55

Numai Lunĭ, Joi și Sâmb. — Numai Lun, Joi și

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

1.40	8.10	3.16	9.00	pl. Cucerdea	sos.	7.42	2.38	8.30	12.31
2.32	8.51	3.57	9.42	Ludoș		6.59	1.55	7.37	11.23
3.29	9.40	4.44	10.30	Cipău		6.24	1.19	6.51	10.39
4.32	10.30	5.34	11.22	sos. Oșorhei	pl.	5.30	12.25	5.43	9.30
4.50	10.42	5.45		pl. Oșorhei	sos.		8.36	5.04	9.15
6.19	12.16	7.14		sos. Regh.-săs.	pl.		7.15	3.30	7:54

Ghiriș — Turda

7.33	10.50	6.—	10.23	Ghiriș	5.05	7.—	3.20	9.12
7.55	11.12	6.27	10.45	Turda	4.45	6.40	3.00	8.52

Dej — Bistrița.

9.50	7 24	Dej.	6.48	3.25
10.49	8.30	Beclean	5.58	2.25
12.50	9.56	Bistrița	4.29	12.55

Sibiiu — Cisnădie.

5.30	2.15	8.25	pl. Sibiiu s.	7.10	3.55	10.9
5.42	2.27	8.37	Selemb. „	6.57	3.42	9.56
6.06	2.51	9.13	s. Cisnăd pl.	6.36	3.21	9.35

Clușiu — Zălau.

7.25	4.38	Clușiu	5.45	9.29
7.48	5.25	Apahida	5.26	9.07
8.52	6.41	Gherla	3 42	7.38
9.14	7.07	Dej	3.57	7.03
9.38			3.42	
1.56		Zălau	10.45	

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

Tren mixt			Tren mixt	
3 22	11.10	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.40	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

4 37	9.40	4.36	Alba-Iulia	7.22	11.01	6.16
7.28	12.25	7.47	Zlatna	5.—	8.22	3.50

Brașov — Zĕrneștĭ

8.35	5.10	9.15	Brașov	7.27	1.32	8.34
9.57	6.12	10.07	Rĕșnov	6.31	12.41	7.47
10.28	6.43	10.38	Zĕrnești	6.00	12.05	7.20

Timișóra — M.-Rodna-Lippa.

3.20	9.05	3.15	Timișóra	7 50	1.05	7.20
7 08	12.43	6.37	M.-Rodna	4.00	9 51	3 32

Brașov — Chezdi-Oșorheiu

5.19	8.50	3.15	pl. Brașovŭ	sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50	Prejmerŭ		9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34	Sepsi S. Georg.		8.47	7.04	12.30	5.0
6 50	10 49	4.52				6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.05	Covasna			5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos. C.-Oșorheiu	pl.		4.58	10.22	2.27

În serbătorĭ dela 1 Iul. p. la 15 Sept.

*) **Notă:** Órele însemnate în stânga stațiunilor, sunt a se ceti de sus în jos; cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numeri încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu signa direcția, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.